herpy

SKILPADDER

Eastern Mud Turtle

Kinosternon subrubrum

Kinosternon subrubrum er en liten, mørk sumpskilpadde fra det sørøstlige USA. Skjoldet blir 8-12 cm, og arten går mest langs bunnen av grunt, plantebevokst vann. Den har to bevegelige hengsler på buskjoldet, slik at den kan lukke seg nesten helt inne, og den kan leve 20-50 år. Arten er sky og mest aktiv i skumringen og må ha et filtrert kar med grunt vann, varmelampe og UVB.

Familie: Kinosternidae Tidligere navn: *Kinosternon pensylvanicum*

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**8-12 cm** total lengde inkl. hale
Vekt	**90-260 g**
Levealder	**20-50 år**
Aktiv	**I skumringen**
Levevis	**Gravende og semiakvatisk**
Biotop	**Våtmark og temperert skog og eng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**80 × 40 × 40 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Varmeplass	**30-33 °C**
Temperatur, natt	**20-24 °C**
Luftfuktighet	**40-60 %**
Vann	**Akvaterrarium** dybde 15-20 cm
Vanntemperatur	**21-24 °C**
UVB	**Anbefalt** Ferguson-sone 2
Kosthold	**Insekter, ferdigfôr, planter, virveldyr og mark/snegler**
Holdes	**Alene eller parvis**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**36-96 mnd.**
Kullstørrelse	**2-5 egg**
Kull per år	**1-3**
Inkubasjon	**75-125 dager** ved 26-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Liste II**
EU-vedlegg	**Vedlegg B**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Kinosternon subrubrum er en liten sumpskilpadde i familien Kinosternidae. Alle mål i teksten er skjoldlengden (carapax). Voksne dyr er 8-12 cm, og hunner og hanner er omtrent like store; hunnene når i enkelte tilfeller litt over 12 cm. Vekten er typisk 90-260 g. Skjoldet er glatt, ovalt og uten kjøl hos voksne, og fargen spenner fra gulbrun og olivenbrun til nesten svart, ofte uten tegning og ofte med alger på. Hos unger er det tre svake kjøler på skjoldet.

Buskjoldet er stort og har to hengsler, ett foran og ett bak, slik at dyret kan trekke inn hode, bein og hale og lukke skjoldet nesten helt. Fargen er gulbrun til brun, noen ganger med mørk tegning. Hos nyklekte unger er buskjoldet oransje, gult eller rødt med svarte flekker, og det forklarer artsnavnet, som betyr omtrent "under rød" (latin *sub*, under, og *rubrum*, rød). Haken

og halsen er gulgrå med brune striper og flekker, og beina og halen er gråaktige. Øyet er gult med mørke skyer, og føttene har svømmehud.

Hannen har et større hode, en lengre hale med en spiss i enden, et dypere innsnitt bakerst på buskjoldet og en flekk av hevede skjell på bakbeina. Det er tre underarter, *K. s. subrubrum*, *K. s. hippocrepis* og *K. s. steindachneri*, som skilles på utbredelse og tegning. Artene i *Kinosternon* og *Sternotherus* ligner hverandre og forveksles i handelen; *Sternotherus odoratus* har bare ett svakt hengsel og tydeligere striper på hodet. Som andre arter i familien avgir *K. subrubrum* en illeluktende væske fra kjertler ved buskjoldet når den blir skremt, og den kan bite kraftig med hornnebbet.

Utbredelse og leveområde

Kinosternon subrubrum er hjemmehørende i det sørøstlige og østlige USA. Utbredelsen går fra spissen av Long Island i New York og New Jersey langs østkysten gjennom Delaware, Maryland, Virginia og Carolina-statene til Georgia og Florida, og langs Gulfkysten gjennom Alabama, Mississippi og Louisiana til det østlige Texas. Mot nord og vest følger den Mississippi-dalen opp til det sørlige Illinois, Tennessee, det vestlige Kentucky og Arkansas, og det er adskilte bestander i Indiana og det vestlige Missouri. Arten finnes fra havnivå og oppover, men ikke høyt til fjells.

I det sentrale Italia finnes en bestand som muligens er innført. Landene ved kartet er bare den opprinnelige utbredelsen.

> **Naturlig utbredelse:** USA.

LEVEOMRÅDE

Kinosternon subrubrum lever i grunt, stillestående eller langsomt rennende ferskvann: dammer, sumper, sypressmyrer, lagunekanter, grøfter, bekker og elver med tett vannvegetasjon og bløt bunn. Arten tåler også brakkvann og sees ved saltmarsk og på kystnære øyer. Dyrene er svake svømmere og går mest langs bunnen, men kan dykke til 1-3 m. De soler seg sjelden, og når de gjør det, er det på steiner eller drivved i vannet.

Arten er mest aktiv i skumringen. Den forlater jevnlig vannet og skifter mellom våtmarker, særlig ved tørke, og den tilbringer en stor del av året på land. Om vinteren, fra omtrent november til mars, graver dyrene seg ned i kanten av våtmarken eller i løvlag og furunåler på land og går i vinterhvile; begynnelse og slutt varierer med klimaet. Hunnene legger egg på åpen, sandet eller mulden jord nær vannet.

Stell

TERRARIET

Kinosternon subrubrum holdes i et akvarium eller et lavt kar med landdel, ikke i et vanlig terrarium. Det finnes bare lite kunnskap om pleien av akkurat denne arten, så flere av tallene bygger på artens levesett og på nære slektninger som *Sternotherus odoratus*. Karet må være minst fem ganger så langt som skjoldet og halvparten så bredt som det er langt, men aldri under 80 × 40 cm for et voksent dyr. Ett voksent dyr skal altså ha et kar på minst 80 × 40 × 40 cm med 15-20 cm vann, tilsvarende omtrent 50 liter. Et par eller to hunner skal ha minst 100 × 50 × 45 cm, og to hanner må ikke holdes sammen. Arten er aktiv og går langs bunnen, så bunnarealet betyr mer enn vanndybden.

Innred karet mest som vann med en solplass over vannet: en flytende plattform, en flat stein eller en ramme, slik at dyret lett kan komme opp og ned. Planter, røtter og steiner gir skjul, og skiftende dybde med flate steiner gjør det enkelt å komme til overflaten. Karet må ha lokk, for arten kan klatre, og kanten må ligge minst 20 cm over vannet. Bunn av store, flate steiner eller helt uten underlag er enklest å holde ren; fin grus fyller filteret. Arten er en rotete eter, så et særskilt fôringskar gjør rengjøringen enklere.

Unger må ha et lite kar på 40 × 20 × 20 cm med vann som ikke er dypere enn skjoldet er langt, til de svømmer trygt.

Les mer: Varme og temperatur

TEMPERATUR

Vannet skal være 21-24 °C, og en vannvarmer med skjerm er normalt nødvendig. Solplassen skal være 30-33 °C målt på overflaten, og luften i karet 24-29 °C om dagen. Om natten kan temperaturen falle til 20-24 °C. Bruk en varmelampe over solplassen, og hold greiner og kanter unna pæren. Unngå varmematter under karet, fordi dyret går langs bunnen.

Unger trives best i litt varmere vann, omtrent 25 °C. I naturen går arten i vinterhvile fra omtrent november til mars. En vinterhvile er ikke nødvendig i fangenskap når vann og lys holdes konstante, og de nødvendige temperaturene for en kontrollert vinterhvile er ikke dokumentert.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Luftfuktigheten betyr lite for en vannskilpadde; 40-60 % i rommet er passende. Luften over karet må ikke være kald eller trekkfull, for det øker risikoen for luftveisinfeksjoner.

Vannet skal være klart og rent. Bruk vann uten klor, skift en del av vannet hver uke og tøm og rengjør karet grundig annenhver eller hver tredje måned.

VANN OG VANNKVALITET

Vannet er 15-20 cm dypt for voksne dyr, med flate og lavere partier der dyret kan hvile og rekke halsen opp til overflaten. Arten er en svak svømmer, så dypt vann gir stress. Temperaturen er 21-24 °C (se Temperatur).

Filteret må både rense mekanisk og biologisk og være beregnet for minst tre ganger vannmengden, helst et innvendig filter som kan stå helt under vann, med svak strøm. Bruk vann uten klor og skift en del av vannet en gang i uken. Koble alt elektrisk utstyr ved vannet til en jordfeilbryter, og trekk ut støpselet før du rører ved filter eller varmer.

LYS OG UVB

UVB er anbefalt, slik at dyret kan danne D3-vitamin og ta opp kalk, og solplassen må ha både varmelampe og UVB-rør, selv om arten bare soler seg sjelden. Sone 2 passer, fordi arten er skumringsaktiv og ikke soler seg mye. Bruk et UVB-rør av høy kvalitet over solplassen uten glass eller plast imellom, og skift det hver sjette til tolvte måned, fordi styrken faller.

Lyset skal være tent omtrent 12 timer i døgnet og slukket 12 timer. Gi dyret mulighet til å trekke seg tilbake i skygge og skjul.

Les mer: Lys og UVB Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

FÔRING

Kinosternon subrubrum er altetende, men overveiende kjøttetende. I naturen eter den snegler, muslinger, ormer, insekter, edderkopper, krepsdyr, rumpetroll, åtsel, alger, vannplanter og frø. Den tar føden sin fra bunnen og i vannet, og unger eter det samme som voksne, bare i mindre biter.

I fangenskap fungerer pellets til vannskilpadder som grunnfôr. Dertil gis meitemark, snegler fra oppdrett, svarte soldatfluelarver, melormer, sirisser, blodormer, biter av ferskvannsfisk, reker og små fôrfisk. Tilby også mørkegrønne blader som løvetann og grønnkål og vannplanter som andemat i små mengder, og dryss fôr med kalk en gang i uken. Varier fôret. Voksne dyr fôres annenhver dag med det de eter på kort tid, og rester fjernes. Fôring i et særskilt kar holder hovedkaret rent. Unger fôres oftere enn voksne, med mer protein og i små biter.

Les mer: Fôrdyr: hold og avl Les mer: Oppdrett av rumpetroll

ATFERD OG HÅNDTERING

Kinosternon subrubrum er sky og aktiv, særlig i skumringen, og den sees mest når den undersøker bunnen. Den er ikke et dyr å ta opp: den kan bite hardt med hornnebbet og avgi en illeluktende væske. Skal dyret flyttes, ta det bakerst på skjoldet med fingrene unna hodet, og vask hendene etterpå.

Arten lever alene i naturen og forsvarer ikke et territorium, men hanner kan kjempe hode mot hode og påføre hverandre alvorlige sår. Hold derfor helst ett dyr. Hunner kan holdes sammen i et stort kar hvis det er plass og skjul, og et par krever ekstra oppmerksomhet under paringen. Arten kan klatre og grave seg ned, så karet må ha lokk og et sted med bløt bunn eller landdel.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Hannen har et større hode, en lengre hale med en spiss og et dypere innsnitt bakerst på buskjoldet, og den har en flekk hevede skjell på bakbeina. Hunnen har en kortere hale. Begge kjønn blir kjønnsmodne ved omtrent 8 cm skjoldlengde: hannene etter 3-7 år og hunnene etter 3-8 år, i gjennomsnitt etter 4-5 år. Veksten er raskest i de første årene og avtar deretter.

PARRING

Paringen skjer i naturen fra mars til mai, mest i vannet, men også på land. Hannen undersøker hunnens hale med halsen, rir på henne og biter henne i hode og skjold. Frieriet kan være hardt, så paret må overvåkes, og hunnen må kunne komme unna. En kjølig periode som forberedelse er ikke dokumentert for arten.

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger 2-5 egg per kull, i enkelte tilfeller opptil 9. Eggene er avlange, lyse og har et sprøtt skall, og de måler 17-32 × 13-20 mm. Hunnen legger 1-3 kull i året, flest i de sørlige bestandene. Hun graver et reir på 8-13 cm dybde på åpen jord nær vannet og pakker jord over eggene. Gi henne en kasse med fuktig jord eller sand på landdelen, slik at hun kan grave. Eggleggingen skjer i mai-juni.

INKUBASJON

Eggene klekkes etter 75-125 dager, i gjennomsnitt omtrent 100 dager. Rugetemperaturen avgjør kjønnet: ved 21-27 °C kommer det hanner, ved 27-30 °C begge kjønn og over 30 °C hunner. Ruges eggene ved 26-29 °C, blir det altså mest hanner. Eggene ruges i fuktig vermikulitt som hos andre vannskilpadder; den presise rugefuktigheten er ikke dokumentert for arten. I naturen klekkes de fleste ungene i august-september.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene er 17-27 mm og veier 2-3 g ved klekkingen og har svarte bein og oransje til røde flekker på buskjoldet. De må ha et lite kar med grunt vann som bare er like dypt som skjoldet er langt, planter og skjul, og vannet skal være omtrent 25 °C. De må ha små biter fôr med mye protein og litt grønt, og UVB og solplass som voksne. Hold ungene adskilt fra voksne dyr, og sørg for at alle får fôr.

Helse og vanlige feil

Skilpadder skjuler sykdom, så vær oppmerksom på endringer. Vei og mål dyret jevnlig, og før en loggbok over vekt, appetitt og adferd. Et friskt dyr har glatt skjold uten bumper, klare øyne og er aktivt og nysgjerrig.

Typiske problemer og feil i stellet: - Mangel på UVB eller kalk: det gir misdannet skjold med pyramideformede plater og skjelettsykdom. - Luftveisinfeksjon ved kald eller trekkfull luft: rennende nese, vannige øyne og sløvhet. - Skjoldråte og skjoldavløsning ved skittent vann. - A-vitaminmangel ved ensidig fôr: hovne øyelokk og luftveisproblemer. - Overfôring: fedme og misdannelser. - Skader fra skarpe steiner og uavskjermede varmere.

Alle krypdyr kan være symptomfrie bærere av *Salmonella* og smitte mennesker. Vask hendene før og etter kontakt med dyret, vannet og utstyret. Etter et bitt skal såret skylles under rennende vann og rengjøres med mild såpe.

Søk dyrlege med erfaring i krypdyr hvis dyret går ned i vekt, ikke spiser, har åpen munn eller virker sløvt.

Les mer: Karantene og hygiene

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.